

Rapport frå arbeidet i CEN/TC164/WG9/TG5 – Ca- og Mg-salt og CO2 til handsaming av drikkevatt

Av Harald Eide, Standard Norge, Lysaker 2006-11-13

Innledning

I Norge er det Standard Norge (SN) som utarbeider standarder på vannforsyningsområdet. Inntil 1980 var de fleste standardene utarbeidet som rene nasjonale standarder og ble betegnet NS xxxx, som for eksempel NS 3055 *Dimensjonering av ledninger for vann- og avløpsanlegg i bygninger*.

Etter 1980 ble det økt aktivitet i det europeiske standardiseringsarbeidet. Arbeidet med europeiske standarder utføres i CEN (European Committee for Standardization), hvor de fleste landene i Europa deltar (i dag 29 land). Arbeidet i CEN er fordelt på ca 350 tekniske komiteer (TC). Under hver TC er det igjen en rekke arbeidsgrupper (WG) og under der igjen kan det være flere oppdragsgrupper "Task Groups" (TG).

Alle standarder utarbeidet i CEN er alle medlemsland forpliktet til å implementere som nasjonale standarder, og motstridende nasjonale standarder skal trekkes tilbake. Dette betyr at vi på vannforsyningsiden får like standarder i alle europeiske land.

Noen standarder er utviklet for å ivareta krav i EU-direktiv. Disse standardene som lages på grunnlag av mandat fra Kommisjonen, blir kalt "Harmoniserte" standarder. Standardene skal inneholde kravene i direktivet krav som EU-kommisjonen har angitt i mandatet.

Kravene i direktivet skal nedfelles i det enkelte lands lov og forskrift. Dette gjelder også for Norge som er del av EØS-avtalen.

Byggevedirektivet er et slikt eksempel som i Norge er nedfelt i byggeforskriftene. De harmoniserte standardene til dette direktivet. Dermed vil de tilfredsstille både direktivets krav og kravene i nasjonale lover og forskrifter.

Produkter som lages etter disse standardene, vil kunne CE-merkes og kan fritt selges på det europeiske markedet.

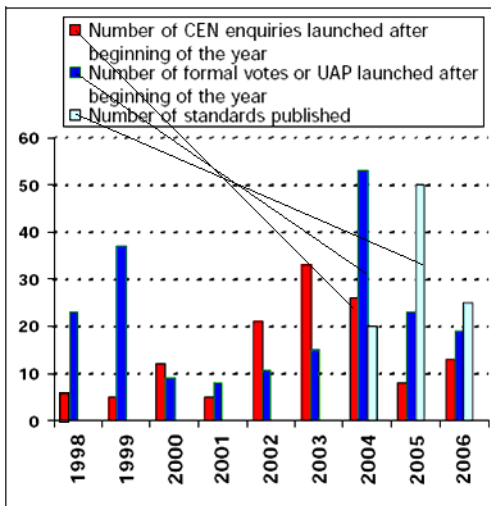
Produktene som er CE-merket, skal kunne brukes i byggverk slik at det blir mulig å oppfylle landenes forskriftskrav.

Komiteen som arbeider med "Vannforsyning", er CEN/TC 164 Water supply.

I diagrammet på neste side er aktiviteten i CEN/TC 164 illustrert. Som en ser har det vært høyest aktivitet i årene 2003-2005.

Under CEN/TC 164 er det en rekke arbeidsgrupper som utarbeider standardene. Følgende WG er aktive:

- WG 1 External systems and components
- WG 2 Internal systems and components
- **WG 3 Effects of materials in contact with drinking water**
- WG 8 Sanitary tapware
- **WG 9 Drinking water treatment**

- **WG 10 Hot water and cold storage within dwellings**
- **WG 12 Flexible hoses assemblies**
- **WG 13 Water conditioning equipment inside buildings**
- **WG 14 Valves and fitting for buildings and devices to prevent pollution by backflow**
- **JWG 1 CEN/TC 164/165 Structural design of buried pipes**

Det er norsk deltagelse i tre av arbeidsgruppene, WG 3, 9 og 10 (uthevet ovenfor). Norge deltok aktivt i en periode også i WG 14 (tidligere WG 4). Standard Norge deltar normalt også på CEN/TC 164 sine plenarmøter.

I WG 3 deltar i dag John Christian Engelsen fra SINTEF Byggeforsk.

I WG 9 deltar Karl-Jan Erstad, Rådgivande Agronomar AS og Dag Hongve fra Statens Folkehelseinstitutt.

I WG 10 deltar Bjørn Staff fra OSO Hotwater AS.

Arbeid i WG med norsk deltagelse

WG 3 Effects of materials in contact with drinking water

WG 3 kan man forenklet si arbeider med prøvingsmetoder for å kunne måle hvor mye produkter som kommer i kontakt med drikkevann, vil kunne avgi av farlige stoffer til drikke-

vannet. Slike krav har vi i dag til for eksempel tungmetaller og finnes i NKBs Produktregler (NKB står for Nordisk Komité for Byggebestemmelser).

EU-kommisjonen arbeider nå med å harmonisere slike krav i EU, hvor også EFTA deltar. Dermed vil reglene gjelde for Norge. Dette arbeidet går under navnet European Acceptance Scheme (EAS). I dette arbeidet er CEN en viktig bidragsyter med utarbeidelsen av standarder. I WG 3 er det nedsatt følgende undergrupper (ad-hoc groups (AHG)):

- AHG 1 Organoleptic assessment
- AHG 2 Migration from non-cementitious and non metallic materials
- AHG 3 Microbial Growth Potential
- AHG 4 (Dormant)
- AHG 5 Metallic Materials
- AHG 6 Cementitious Products
- AHG 7 GC-MS Unsuspected organic substances

Engelsen fra SINTEF Byggeforsk deltar i AHG 5.

Det er meningen at produkter som kommer i kontakt med drikkevann, skal merkes med CE-merket pluss et EAS-merke. Arbeidet har tatt mye lenger tid enn forventet, og EAS blir neppe gjennomført før 2009 - 2010.

WG 9 Drinking water treatment

WG 9 utarbeider standarder for kjemikalier til bruk i behandling av drikkevann. I disse standardene vil det bl.a. være krav til mengden uønskede stoffer som kan tilføres drikkevannet. I det siste har WG 9 også utarbeidet standarder for kjemikalier til bruk i svømmebasseng.

WG 9 har utarbeidet ca. 100 standarder for vannverkskjemikalier, hvorav ca. 25 er aktuelle for norske vannverk.

WG 9 har i likhet med WG 3 dannet undergrupper som utarbeider standarder på beslektede områder. I dag er det 11 slike undergrupper. Karl-Jan Erstad deltar i TG 5 som gjelder Ca- og Mg-salt / kalkprodukter. Dag Hongve deltar på WG 9-møtene sammen med Erstad.

WG 10 Hot water and cold storage within dwellings

WG 10 utarbeider standarder bl.a. med krav til vannvarmere. Dette arbeidet har gått svært langsomt fordi det har vært nokså ulik praksis og ulikt utstyr for vannvarming i de forskjellige landene i Europa.

Status for utarbeidelse av standarder fra CEN/TC 164 i 2006

Før en standard utarbeidet i CEN publiseres som Norsk Standard (som NS-EN xxxxx), skal den først ut på høring med høringsfrist på 5 måneder. Deretter er det en formell avstemning som normalt gjennomføres i løpet av 2 måneder. Når standarden er vedtatt i CEN får medlemslandene 6 måneder på seg til å implementere den som nasjonal standard. I standardene vil det også stå en frist for tilbaketrekking av motstridende nasjonale standarder, normalt også 6 måneder hvis ikke noe spesielt taler for en lengre periode.

Forslag som har vært/er på høring siste kvartal

prEN 15092 Building valves - Inline hot water supply tempering valves - Tests and requirements Høringsfrist: 2006-11-21 – Stemmefrist: 2007-

prEN 14805 Chemicals used for treatment of water intended for human consumption - Sodium chloride for on site electrochlorination

Høringsfrist: 2006-11-29 – Stemmefrist:

Forslag som har vært/er på endelig avstemning siste kvartal

Ingen forslag på endelig avstemning for øyeblikket.

Standarder som er utgått som Norsk Standard siste kvartal

NS-EN 1018 Kjemikalier brukte til handsaming av drikkevann - Kalsiumkarbonat
Fastsatt 2006-11-01

NS-EN 1197 Kjemikalier brukt til behandling av drikkevann – Monosinkfosfatløsning
Fastsatt (ikke angitt ennå)

NS-EN 12174 Kjemikalier brukt til behandling av drikkevann - Dinatriumheksafluorsilikat
Fastsatt 2006-11-01

NS-EN 12175 Kjemikalier brukt til behandling av drikkevann - Heksafluorkiselsyre
Fastsatt 2006-11-01

NS-EN 12897 Vannforsyning - Krav til indirekte oppvarmede uventilerte (lukkede) vannvarmere
Fastsatt 2006-11-01

NS-EN 12911 Produkter brukt til behandling av drikkevann - Magnesiumholdig råsand (støpesand)
Fastsatt 2006-10-01

NS-EN 14718 Påvirkning av drikkevann fra organiske materialer - Bestemmelse av klorininnhold - Prøvningsmetode
Fastsatt 2006-12-01

NS-EN 14897 Vannbehandlingsutstyr i bygninger - Utstyr som bruker ultrafiolett lys fra lavtrykks kvikksølv damp - Krav til ytelse, sikkerhet og prøving
Fastsatt 2006-10-01

NS-EN 14898 Vannbehandlingsutstyr i bygninger - Filtre med aktivt medium - Krav til ytelse, sikkerhet og prøving
Fastsatt 2006-10-01

NS-EN 15032 Kjemikalier brukt til behandling av vann i svømmebasseng – Triklorisocyanursyre
Fastsatt 2006-11-01

NS-EN 15039 Kjemikalier brukt til behandling av drikkevann - Antibeleggdannere for membraner - Polykarboksylsyrer og -salter
Fastsatt 2006-11-01

NS-EN 15040 Kjemikalier brukt til behandling av drikkevann - Antibeleggdannere for membraner - Fosfonsyrer og -salter
Fastsatt 2006-11-01

NS-EN 15041 Kjemikalier brukt til behandling av drikkevann - Antibeleggdannere for membraner - Polyfosfater
Fastsatt 2006-11-01

NS-EN 15072 Kjemikalier brukt til behandling av vann i svømmebasseng - Natriumdikloro-isocyanurat, vannfri
Fastsatt 2006-11-01

NS-EN 15073 Kjemikalier brukt til behandling av vann i svømmebasseng - Natriumdikloro-isocyanurat, dihydrat
Fastsatt 2006-11-01

NS-EN 15075 Kjemikalier brukt til behandling av vann i svømmebasseng - Natriumhydrogenkarbonat
Fastsatt 2006-11-01

NS-EN 15076 Kjemikalier brukt til behandling av vann i svømmebasseng - Natriumhydroksid
Fastsatt 2006-11-01

NS-EN 15077 Kjemikalier brukt til behandling av vann i svømmebasseng - Natriumhypokloritt
Fastsatt 2006-11-01